

ТУП!

АО

TERRY PRATCHETT

THUD!

© Terry and Lyn Pratchett, 2005

First published in 2005 by Transworld Publishers.

Transworld Publishers is part of the

Penguin Random House group of companies

cover illustration copyright © Paul Kidby

DISCWORLD® is a trade mark registered by Terry Pratchett

All rights reserved.

Тази творба е художествено произведение. Описаните имена, персонажи, места и случки са продукт на въображението на автора. Всички изказвания, случки, описания, информация и материали от всякакъв друг вид, съдържащи се в произведението, са само и единствено с цел забавление и не трябва да се разчита на тяхната точност, нито да бъдат правени опити да бъдат възпроизведени, тъй като това може да доведе до наранявания. Всички права запазени. Никаква част от тази книга не може да бъде ползвана или възпроизвеждана без изричното знание и писменото позволение на издателя.

AO

ТУП!

© Архонт – О, 2022

Всички права запазени.

Автор: © Тери Пратчет

Корица: © Пол Кидби

Превод: © Катя Анчева

Редактор: Весела Петрова

Коректор: Ива Стефанова

Предпечат: Студиото на А

Издател: Архонт – О

Английска, второ издание

ISBN 978-954-422-148-5

ТЕРИ
ПРАГЧЕТ

ТУП!

София, 2022

*Първото дело на Так бе да пропише.
Второто дело на Так бе да напише Законите.
Третото дело на Так бе да напише Света.
Четвъртото дело на Так бе да напише пещера.
Петото дело на Так бе да напише геода, камен-
но яйце.*

И в сумрака на пещерната гърловина геода-
та снесе Братята.

Единият Брат тръгна към светлината и се
изправи под откритото небе. Така той стана
твърде висок. Той беше първият Човек. Не от-
кри никакви Закони и бе просветлен.

Другият Брат тръгна към тъмнината и се из-
прави под каменния свод. Така той достигна пра-
вилния ръст. Той беше първото Джудже. Откри
Законите, написани от Так, и бе помрачен.

Но част от живия дух на Так бе вклинен
в разпуканото каменно яйце и стана първи-
ят трол, бродещ из света неканен и нежелан,
без душа или цел, познание или разбиране. С
боязън към светлина и тъмнина той се тътри
безкрайно в сумрака, нищо незнаещ, нищо
несхващащ, нищо несъздаващ, нищо непред-
ставяващ...

*– Из „Бг Так ’Гар“ (Писанията на Так),
прев. Проф. Б. Б. Б. Буйнокръв, изд. „Неви-
дим университет“, АМ \$ 8. Последният
параграф на цитирания текст изглежда
е бил добавен в оригинала доста по-късно.*

Он, дето баири не мог' го прекинат
Он, дето слонце не мож' го спре
Он, дето чук не мож' го скърши
Он, дето огин го не плаши
Он, дето 'дига глава над сърдце си
Он, диамандо.

*Превод на тролски пиктограми, из-
дълбани в базалтова плоча, намерена на
най-долното ниво на анкх-морпоркски-
те петмезени мини, на около 500 000 г.
прас-петмезова възраст.*

Туп... Това бе звукът при съприкосновението на тежката бухалка с главата. Тялото потръпна и се свлече. И всичко свърши, нечуто, невидяно: идеалният край, идеално решение, идеална легенда.

Но както казват джуджетата, има ли бяла, значи има и трол.

Тролът гледаше.

Денят започна идеално. Доста скоро щеше да се скофти, знаеше си той, но само за тези няколко минути бе възможно да се прес-тори, че това няма да стане.

Сам Ваймс се бръснеше. Това беше негови-ят акт на непокорство, доказателството, че си беше... ами просто Сам Ваймс.

Не можеше да се отрече, че се бръснеше в имение, а и докато го правеше, икономът му четеше откъси от „Вестника“, но това бяха прос-то... обстоятелства. От огледалото все още го гледаше Сам Ваймс. Денят, в който от него го погледне херцогът на Анкх, щеше да е лош ден. „Херцог“ бе просто професионална характе-ристика, нищо повече.

– Повечето новини са за настоящата... джу-джешка ситуация, сър – каза Уиликинс, докато Ваймс преодоляваше сложната зона под носа.

Той все още използваше дядовия си убийствен бръснач. Това беше друга котва към реалността. Освен това стоманата бе доста по-добра от днешната. Сибил, която проявяваше странен ентузиазъм към модерни джунджурии, не спираше да му предлага да си вземе една от онези нови самобръсначки с вградено магическо духче, снабдено със собствени ножици и справящо се много чевръсто с цялото рязане, но Ваймс бе устоял. Ако някой трябваше да използва острие до лицето му, това щеше да е самият той.

– Куумската долина, Куумската долина – промърмори на отражението си. – Нещо ново?

– Не по същество, сър – отвърна Уиликинс, връщайки се на първата страница. – Има статия за онази реч на Граг Кофтимели. Казват, че след нея станали размирици. Няколко джуджета и тролове били ранени. Съсловните лидери призовали за спокойствие.

Ваймс отръска пяната от бръснача.

– Ха! Има си хас да не призоват. Кажете ми, Уиликинс, като дете биеше ли се много? Членуваше ли в някоя банда или нещо от сорта?

– Имах привилегията да съм към Грубияните от Шарлатанската улица, сър – сподели икономът.

– Наистина? – Ваймс искрено се впечатли. – Доколкото си спомням, големи хулигани бяха.

– Благодаря, сър – шлифовано отвърна Уиликинс. – Горд съм, че давах от себе си повече, отколкото получавах, когато се наложи да обсъждаме спорни териториални въпроси с

младоците от Въжената улица. Още помня, че докерните куки бяха любимото им оръжие.

– А вашето?... – любопитството се надигна у Ваймс.

– Шапка с подшити в периферията заострени монети, сър. Неизменна подръчна помощ в трудни моменти.

– Ей богу, човече! С това може да извадиш нечие око!

– Да, сър, с вещина – додаде Уиликинс, педантично сгъвайки една кърпа.

„И ето те сега, стоиш тук с раираните си панталони и икономския жакет, лъскав като лой и мазен като масло – помисли си Ваймс, докато обираше под ушите. – А пък аз съм херцог. Как се обръща светът.“

– А някога да си чувал някой да предложи „Хайде да си устроим размирици“?

– Никога, сър – отвърна Уиликинс, отново поемайки вестника.

– И аз не съм. Това се случва само в пресата. – Ваймс погледна превръзката на ръката си. Беше си доста размирна.

– Споменава ли се, че съм взел лично участие? – понамръщи се Ваймс.

– Не, сър. Но тук пише, че враждуващи фракции по улиците са били разтървани със сърцатите усилия на Стражата, сър.

– Наистина ли са използвали думата „сърцати“?

– Действително са я употребили, сър.

– Е, добре – измърмори Ваймс свадливо. – А отбелязали ли са, че двама полицаи, единият

доста зле пострадал, е трябвало да бъдат закарани до Безплатната лечебница?

– Изрично не, сър.

– Аха. Типично. О, добре, де... продължавай!

Уиликинс се прокашля икономски.

– Може би ще предпочетете да отдръпнете бръснача за следващата статия, сър. Имах затруднения с нейно благородие относно порязването миналата седмица.

Ваймс видя отражението си да въздъхва и наведе бръснача.

– Добре, Уиликинс, казвай най-лошото.

Зад него вестникът професионално прошемоля.

– Заглавието на трета страница е „Вампирски служител за Стражата?“ – икономът внимателно отстъпи назад.

– По дяволите! Кой им е казал?

– Действително не бих могъл да отговоря, сър. Пише, че не сте благоразположен към вампири в Стражата, но че днес ще интервюирате кандидат. Пише, че има бурни спорове по въпроса.

– Обърни на осма страница, а? – помоли Ваймс. Зад гърба му вестникът отново прошемоля.

– Е? – подкани Ваймс. – Там обикновено поместват глупавата политическа карикатура, нали?

– Сваляхте бръснача, нали, сър? – увери се Уиликинс.

– Да!

– Може би ще е удачно да се отдръпнете и от умивалника, сър – додаде икономът.

– Направили са карикатура за мен, нали... – мрачно произнесе Ваймс.

– Действително, сър. Изобразява малък нервен вампир и ако мога така да се изразя, доста преувеличена илюстрация на вас самия, надвесен над бюрото, с дървен кол в дясната ръка. Надписът гласи: „Бива те с кръвнините, а?“, сър, което е хумористична игра на думи, навеждаща на мисълта, от една страна, за стандартните полицейски процедури...

– Да, мисля, че долавям приблизително идеята – уморено го прекъсна Ваймс. – Има ли начин да отскочиш дотам и да купиш оригинала преди Сибил? Всеки път, когато пуснат карикатура за мен, тя се добира до нея и я окачва в библиотеката!

– Господин, т-ъ, Фиц наистина доста добре улавя спецификата, сър – защити я икономът. – И съжалявам да ви уведомя, че нейно благородие вече ме инструктира да отида до редакцията на „Вестника“ от *нейно* име.

Ваймс изпъшка.

– Освен това, сър – продължи Уиликинс, – Нейно Благородие пожела да ви напомня, че тя и младият Сам ще ви чакат в ателието на сър Джошуа точно в единайсет, сър. Портретът е на важен етап, доколкото разбирам.

– Но аз...

– Тя беше изключително изрична, сър. Каза, че ако командирът на полицията не

може да си вземе малко свободно време, то кой друг би могъл?

На този ден през 1802 художникът Методий Мискинин се събуди посред нощ, понеже грохотът на войната идваше от чекмедже на нощната му масичка.

Отново.

Подземието се осветяваше от един малък светилник, който всъщност само придаваше на тъмнината различна текстура и отделяше тъмните от по-тъмните сенки.

Фигурите едва се открояваха. При нормално зрение бе невъзможно да се различи говорещият.

– Ни дума за това, ясно!

– Ни дума? Че той е *мъртъв*!

– Това си е джуджешка работа! Не бива да стига до ушите на Градската стража! Те тук мястото нямат! Някой от нас да ги иска *тия* тук долу?

– Ама те имат джуджета стражари...

– Ха! *Д’ркза*. Много ги е напекло слънцето. Те сега са просто ниски хора. *Мислят* ли като джуджета? А Ваймс ще рови ли, рови и ще размахва глупавите вехтории и парцали, които наричат закони. Защо да позволяваме подобно кошунство? Освен това случилото се едва ли е мистерия. Само трол може да го е сторил, *нали така*? Казах, нали така?

– Така е станало – обади се една фигура. Гласът беше слаб, старчески и всъщност несигурен.

– Наистина, трол е бил – изрече друг глас, почти еднакъв с първия, но с малко повече увереност.

Следващата пауза бе подчертана от несекващия шум на помпите.

– Само трол може да е бил – каза първият глас. – И не е ли речено, че зад всяко престъпление стои трол?

Когато командир Сам Ваймс стигна до работата си, пред участъка на Стражата в Двора на Псевдополис се бе насъбрала малка тълпа. Бе една чудесна слънчева сутрин – точно до този момент. Сега бе все още слънчева, но нищо подобно на чудесна.

Тълпата държеше лозунги. Ваймс прочете „Кръвопийците вълн!“ и „Без зъби!“. Лицата се обърнаха към него с навъсено, полунаперено предизвикателство.

Той изруга под нос, но само толкова.

Ото Вик, иконографът на „Вестника“, седеше наблизо със слънчобран в ръка и с потиснат вид. Той улови погледа на Ваймс и се затътри към него.

– Какво те влече насам, Ото? – подхвърли Ваймс. – Дошъл си да направиш снимка на една хубавичка размирица, а?

– Новини за зи, командире – каза Ото, свеждайки поглед към излъсканите си обувки.

– *Кой ви подкокороса?*

Ото вдигна очи с наранено изражение:

– Аз замо правя снимките, командире. Пък и да знаех, не мога каза поради Звободата на Презата.

– Свобода да наливате масло в огъня имаш предвид?

– Това е то звободата – сви рамене Ото. – Никъде не е речено, че е *приятна*.

– Да, но... нали и ти си вампир! – Ваймс посочи с ръка протестиращите. – На *теб* харесва ли ти какво се мъти?

– Взе пак зи е новина, командире – меко отвърна Ото.

Ваймс отново изгледа тълпата. Беше предимно от човешката раса. *Имаше* един трол, макар че той най-вероятно се бе присъединил на общ принцип просто защото нещо се случваше. Вампир щеше да има нужда от каменарска машина и доста търпение, за да създаде главоболия на някой трол. Все пак имаше едно добро нещо, ако може така да се каже: тази малка странична атракция отвличаше хорските мисли от Куумската долина.

– Странно, но май нямат нищо против *теб*, Ото – каза той малко по-спокойно.

– Е, аз не зъм от влазтта – отвърна Ото. – Нямам меч и значка. Не предзтавлявам заплаха. Просто зъм от работническата клаза. И им злужа за змях.

Ваймс се втренчи в него. Никога преди не се бе замислял над това. Но наистина... дреб-

ничкият спретнат Ото, с черната му театрална наметка с червени кантове и джобове за всичките му пособия, с лъскавите му черни обувки, внимателно скосена на триъгълник към челото коса и не на последно място нелепия му акцент, който се засилваше или отслабваше в зависимост от аудиторията, нямаше вид на заплаха. Изглеждаше смешен, шутовски, вариететен вампир. На Ваймс не му бе хрумвало дотогава, че подигравката вероятно е с останалите. Присмиват ли ти се – не ги е страх.

Той кимна на Ото и влезе в сградата, където сержант Веселка Дребнодупе, с блестящи нови нашивки на ръкава, се бе настанила върху един сандък пред прекалено високото бюро за дежурния пост. Ваймс си отбеляза наум да направи нещо по повод сандъка. Някои от постъпилите джуджета се засягаха, че се налага да го използват.

– Мисля, че няма да е зле неколцина от момците да застанат отвън, Веселке – подхвърли той. – Нищо провокативно, само малко подсещане за хората, че пазим обществения ред.

– Не смятам, че ще се наложи, господин Ваймс – възрази джуджето.

– Не държа да видя снимка във „Вестника“ с първия нает от Стражата вампир, нападат от демонстранти, ефрей... сержант – остро каза Ваймс.

– И аз така си помислих, сър – отвърна Веселка. – Затова помолих сержант *Ангуа* да го

доведе. Влязоха през задния вход преди половин час. Показва му сградата. Мисля, че са долу в съблекалнята.

– Помолила си Ангуа за това? – сърцето на Ваймс се сви.

– Да, сър – Веселка внезапно се притесни. – Ъ-ъ... има ли проблем?

Ваймс се вторачи в нея. „Тя е добър, дисциплиниран служител – помисли си той. – Ще ми се да имах още двама като нея. И си заслужаваше повишението, ей богу, *но* – напомни си той – тя е от Юбервалд, нали? Трябваше да съобрази за... онова между вампирите и върколаците. Може би вината е моя... Все им повтарям, че всички стражи са просто стражи“.

– Какво? О, не – смотолеви той. – Сигурно не.

„Вампир и върколак в една стая – замисли се той, докато изкачваше стълбите до кабинета си. – Е, просто ще трябва да се справят с положението. И това ще бъде само *първият* от проблемите ни.“

– И заведох г-н Песимал горе в залата – извика Веселка подире му.

Ваймс се спря напред стълбите.

– Песимал?

– Правителственият инспектор, сър. Онзи, за когото ме предупредихте.

„О, да – каза си Ваймс. – *Вторият* от проблемите ни.“

